

INLEIDING

Dit document kadert binnen het BELMOD-project, een project gefinancierd door de Europese Commissie. Voor dit project werkt de FOD Sociale Zekerheid samen met het Federaal Planbureau, de KU Leuven, de Universiteit Antwerpen, de Universiteit Essex, de Federale Pensioendienst en het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeit. Binnen dit project onderzoeken we hoe de toegang tot de sociale bescherming in België verbeterd kan worden.

Verschillende studies geven aan dat de toegang tot sociale bescherming in België verbeterd kan worden door de non-take up van rechten te verminderen, dus ervoor te zorgen dat mensen hun rechten ook uitoefenen. Het risico op armoede wordt groter wanneer een persoon die al tot een kwetsbare groep behoort, zijn rechten niet opneemt. Non-take up heeft meerdere oorzaken. Eén ervan is dat de verschillende middelentoetsen ingewikkeld zijn. Anders dan de sociale zekerheid, die werkt volgens het principe van een verzekering, is de sociale bijstand gebaseerd op het behoeftebeginsel. Middelentoetsen moeten de draagkracht en behoefte van een persoon of gezin in kaart brengen en dragen zo bij tot de legitimiteit van bijstandsstelsels.

Het BELMOD-project bestaat uit twee delen, namelijk een inhoudelijk en een technisch deel.

- Het **inhoudelijke** luik heeft tot doel een inventaris van mogelijke beleidsmaatregelen op te stellen om de opname van sociale rechten te verbeteren.
- In het **technische** luik van het onderzoek wordt een simulatiemodel gemaakt waarmee de gevolgen van sommige maatregelen onderzocht kunnen worden. Bijvoorbeeld: hoe zal een nieuwe bestaansmiddelentoets de groep van rechthebbenden veranderen?

Het inhoudelijk luik vertrekt onder meer van de vaststelling dat een vereenvoudiging en harmonisering van de bestaansmiddelentoetsen belangrijke elementen zijn in de strijd tegen non-take up, onder meer omdat dit zou toelaten de toekenningsprocedure of sommige delen ervan meer te automatiseren. Om de mogelijkheden van zo'n vereenvoudiging en harmonisatie in kaart te brengen, onderzocht de FOD Sociale Zekerheid de verschillen tussen de belangrijkste bestaansmiddelentoetsen, namelijk die van:

- **het leefloon,**
- **de inkomensgarantie voor ouderen (IGO),**
- **de verhoogde tegemoetkoming (VT),**
- **de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT),**
- **en de verwarmingstoelage.**

Als vervolg op deze eerder theoretische oefening organiseert de FOD Sociale Zekerheid een stakeholdersoverleg in samenwerking met het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding (BAPN) voor de input van mensen in armoede en hun verenigingen en met het Steunpunt ter bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Drie fiches dienen ter ondersteuning van dit stakeholdersoverleg.

In de eerste fiche staat de vraag centraal hoe een rechtvaardige middelentoets eruit moet zien. We buigen ons onder meer over de vraag welke inkomenselementen hier wel of niet in thuishoren.

Fiche 2 gaat over de mate waarin de verschillende middelentoetsen in de Belgische sociale bescherming op elkaar moeten worden afgestemd. Fiche 3 bevraagt de randvoorwaarden van een verdere automatisering van de toekenning van sociale rechten. In dit kader wordt een voorstel uitgewerkt om de automatische opsporing van mogelijk rechthebbenden te verbeteren. Waar fiche 1 focust op de vraag welke inkomensnotie nodig is om een rechtvaardige middelentoets te bekomen, gaat fiche 3 onder meer over hoe deze inkomensnotie vertaald kan worden in een procedure om mogelijk rechthebbenden snel te identificeren op basis van een meer actueel inkomensbegrip. Fiche 1 handelt over een rechtvaardige inkomensnotie waarmee bepaald kan worden wie rechthebbend is en wie niet. Het actuele inkomensbegrip in fiche 3 daarentegen kadert in een methode om preciaire groepen zo goed mogelijk te identificeren om hen vervolgens op de hoogte te brengen van hun mogelijke rechten. Het spreekt voor zich dat de inhoud van het inkomensbegrip in fiche 3 afgestemd moet worden op de inhoud van de rechtvaardige middelentoets. Het doel van het stakeholdersoverleg is om de vragen die in fiches opgelijst worden aan te vullen en om argumenten te verzamelen voor en tegen de verschillende opties.

FICHE 1: EEN RECHTVAARDIGE BESTAANSMIDDELENTOETS

Uit de vergelijkende studie van de 5 bestaansmiddelentoetsen, uitgevoerd door de FOD Sociale Zekerheid, kwamen een aantal vragen naar voren die het debat over een rechtvaardige bestaansmiddelentoets mee vorm kunnen geven. De verschillende vragen werden gegroepeerd onder drie deelvragen:

1. **Welke soorten** inkomsten, bezittingen en uitgaven moeten in rekening worden gebracht om een goed beeld te krijgen van de financiële noden van een persoon?
2. Met **wiens** inkomsten, bezittingen en uitgaven moeten we rekening houden? Alleen met die van de hulpbehoevende persoon of ook met die van personen waarmee een hulpbehoevende samenwoont? Van alle personen onder hetzelfde dak, alleen van de partner, of iets daartussenin?
3. Over **welke periode** gaan we de inkomsten bekijken? Is voor elke hulpvraag enkel de huidige financiële draagkracht van belang, of zijn er goede argumenten om sommige hulpvormen te reserveren voor personen en gezinnen met lage inkomsten over een langere periode?

1. WELKE SOORTEN INKOMSTEN MOETEN OPGENOMEN WORDEN IN HET INKOMSTEN-BEGRIJF?

Een eerste vraag is dus naar welk soort bestaansmiddelentoets we willen evolueren. Willen we een breed inkomstenbegrip hanteren, waarbij via een sociaal onderzoek of een vragenlijst een zeer volledig overzicht opgesteld wordt van alle bestaansmiddelen, waaronder ook bezittingen zoals spaargelden of een woning? Of willen we een eenvoudige bestaansmiddelentoets die gebaseerd is op de belastbare inkomsten? We kunnen ons ook de vraag stellen of de schuldenlast mee in rekening gebracht moet worden bij de bestaansmiddelentoets.

Idealiter zou een bestaansmiddelentoets alle inkomsten moeten weergeven die bijdragen tot de draagkracht van een huishouden. In de realiteit is dit moeilijk, onder meer omdat niet alle inkomsten zich makkelijk laten registreren. Er zullen dus keuzes gemaakt moeten worden: welke inkomsten worden meegerekend en welke niet? We zullen meer bepaald ingaan op de inkomsten uit tewerkstelling, inkomsten uit vermogen, sociale zekerheids- en bijstandsuitkeringen en onderhoudsgelden.

1.1. Inkomsten uit tewerkstelling

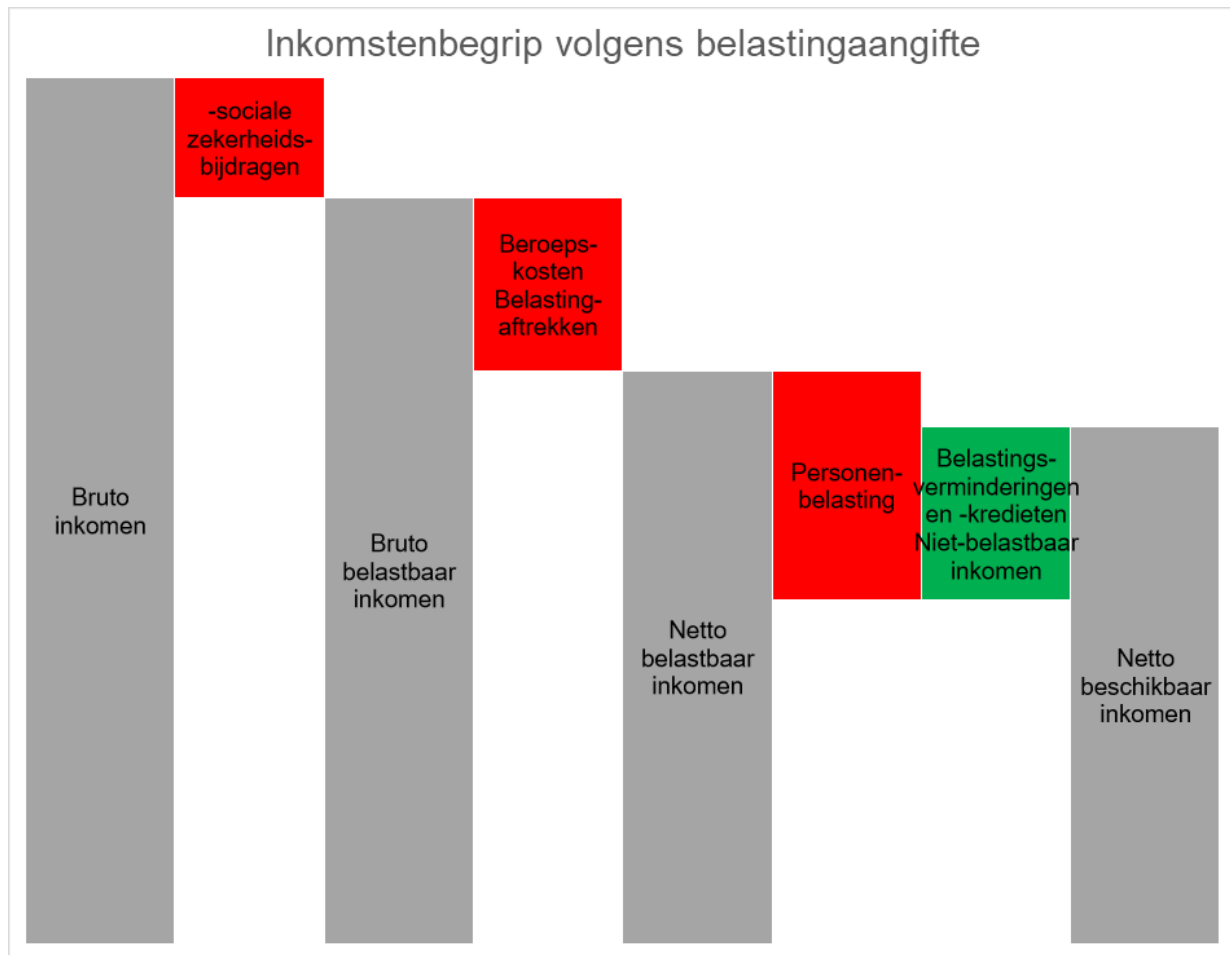
“Inkomsten uit tewerkstelling” kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden. Dat blijkt ook wanneer we gaan kijken hoe dit in de verschillende bestaansmiddelentoetsen wordt bepaald.

Er worden bij de bestudeerde bestaansmiddelentoetsen verschillende loonconcepten toegepast. Soms wordt er rekening gehouden met het **bruto belastbaar inkomen afkomstig uit de belastingaangifte**. Bij dit loonconcept wordt enkel rekening gehouden met de betaalde bijdragen voor de sociale zekerheid. Verder worden ook de belastbare voordelen van alle aard, met name een bedrijfswagen, een sociaal abonnement voor het openbaar vervoer (indien >380 EUR/jaar), het dubbel en aanvullend vakantiegeld en uitzonderlijke premies of giften meegerekend. De niet-belastbare voordelen zoals maaltijd- of ecocheques, bijdragen van werkgevers aan een hospitalisatieverzekering of de verdiensten uit flexijobs, worden dan weer niet in rekening gebracht. Voor de bepaling van het recht op de IGO wordt uitgegaan van het bruto belastbaar inkomen.

Indien er rekening wordt gehouden met het **netto belastbaar inkomen afkomstig uit de belastingaangifte** worden de belastingaftrekken zoals de betaalde onderhoudsuitkeringen en de werkelijke of forfaitaire beroepskosten, kosten gemaakt om het inkomen te kunnen verwerven, ook meegeteld. Zonder het maken van deze beroepskosten zou het voor velen niet mogelijk zijn om een inkomen te verwerven. Het gevaar bestaat dat sommigen met opzet meer beroepskosten maken, waardoor ze over een lager netto belastbaar inkomen beschikken en in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering. De beroepskosten omvatten ook de sociale bijdragen die zelfstandigen hebben betaald aan het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ). Het recht op een IVT wordt bepaald op basis van het netto belastbaar inkomen.

Er kan ook rekening gehouden worden met het **nettoloon volgens de loonbrief**, dit is het bruto belastbaar loon minus de bedrijfsvoorheffing, plus niet-belastbare loononderdelen zoals maaltijd- en ecocheques. De verrekening van de bedrijfsvoorheffing betekent dat er rekening wordt gehouden met de feitelijke draagkracht van de gezinnen, al blijft de bedrijfsvoorheffing slechts een benadering van de finale aanslag in de personenbelasting. Dit nettoloonconcept wordt nog aangevuld met arbeidsinkomsten die niet aangegeven moeten worden in de personenbelasting, zoals het loon van Europese ambtenaren. De OCMW's trekken voor de toekenning van het leefloon veelal van het nettoloon uit de loonbrief. In principe houden ze daarbij ook rekening met de inkomsten uit zwartwerk.

Schema 1: Inkomstenbegrippen volgens belastingaangifte

Schema 2: Inkomstenbegrippen volgens loonbrief

Verklarende begrippenlijst:

- Sociale zekerheidsbijdragen: bijdragen op de beroepsinkomsten betaald aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ).
- Beroepskosten: kosten gemaakt om het inkomen te kunnen verwerven (forfait of werkelijk), omvatten ook de sociale bijdragen die zelfstandigen hebben betaald aan het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekering der Zelfstandigen (RSVZ).
- Belastingaftrekken: belastingvoordelen omwille van bepaalde uitgaven die het belastbaar inkomen verminderen, bijvoorbeeld de woonbonus vóór 2015 en de belastingaftrek voor betaalde onderhoudsuitkeringen.
- Te betalen personenbelasting: bekomen door de belastingschalen toe te passen op het netto belastbaar inkomen.
- Belastingverminderingen op de belastingvrije som, ook wel belastbaar minimum genoemd: dit is het bedrag dat niet onderhevig is aan belastingen, afhankelijk van de gezinssituatie. Om de belastingvermindering op de belastingvrije som te berekenen worden de belastingschalen erop toegepast.
- Belastingverminderingen (andere): belastingvoordelen omwille van bepaalde uitgaven die de te betalen belasting verminderen, maar niet terugbetaalbaar zijn indien ze hoger zijn dan de te betalen belasting, belastingvermindering voor kinderopvang of het gebruik van dienstencheques.
- Belastingkredieten: belastingvoordelen omwille van bepaalde uitgaven die de te betalen belasting verminderen, maar die (tot op bepaalde hoogte) wel terugbetaalbaar zijn als ze hoger zijn dan de te betalen belasting (ook wel negatieve belasting genoemd).
- Niet-belastbaar inkomen: inkomens die niet onderhevig zijn aan de personenbelasting.
- Bedrijfsvoorheffing: een voorschot op de definitieve inkomstenbelasting. Het bedrag wordt maandelijks 'aan de bron' ingehouden door de werkgever op het belastbare loon – dat is het brutoloon min de sociale bijdragen – van de werknemers. De hoogte van de bedrijfsvoorheffing hangt af van verschillende factoren zoals hoogte van het loon, burgerlijke staat, gezinssamenstelling, andere gezinslasten. Nadien wordt die bedrijfsvoorheffing verrekend in de definitieve belastingafrekening.

Een groot voordeel van de belastingaangifte is dat de gegevens centraal geregistreerd worden. Een nadeel echter is dat deze gegevens dateren van minstens twee jaar voor de aanvraag. Het gebruik van verouderde gegevens kan problematisch zijn voor gezinnen waarvan de inkomensituatie intussen gewijzigd is. Het nettoloon volgens de loonbrief bevat wel recente gegevens, maar wordt enkel geregistreerd door sociale secretariaten en is niet gekend door de overheidsadministraties.

Rekening houdende met deze voor- en nadelen van de verschillende loonconcepten en hun verschillende samenstelling, stellen we ons de vraag welk loonconcept er het meest geschikt lijkt voor een bestaansmiddelentoets.

1.2. Inkomsten uit vermogen

Om de volledige draagkracht van een individu te bepalen kan er naast het inkomen uit tewerkstelling ook rekening gehouden worden met de inkomsten uit kapitaal of eigendommen. De verschillende bestaansmiddelentoetsen in de Belgische sociale bescherming gaan hier op uiteenlopende manieren mee om. Met welke inkomsten rekening gehouden wordt, varieert (alle

versus alleen de belastbare inkomens), net als de basis waarop dat gebeurt (vastgestelde versus geraamde inkomens).

1.2.1. Inkomsten uit roerend vermogen

Roerende inkomsten uit bankrekeningen, aandelen en obligaties moeten meestal niet aangegeven worden in de personenbelasting. Het belastbaar inkomen geeft dus zeker geen volledig beeld van de draagkracht van een gezin. Er bestaat evenmin een centraal vermogenskadaster waar de banken de roerende vermogens of inkomens moeten registreren.

Omwille van die reden worden inkomsten uit roerend vermogen op verschillende manieren in rekening gebracht bij bestaansmiddelentoetsen. Sommige bestaansmiddelentoetsen houden enkel rekening met de roerende inkomsten die moeten aangegeven worden in de personenbelasting. Het gaat dan om een zeer beperkt aantal van de mogelijke soorten roerende inkomsten. Andere bestaansmiddelentoetsen houden rekening met alle roerende inkomsten. OCMW's, bijvoorbeeld, doen dit op basis van een intensief bestaansmiddelenonderzoek. Daarnaast wordt in sommige bestaansmiddelentoetsen een percentage van het roerend vermogen aangerekend als inkomen (percentages die verschillen per schijf). Ook de afstand van roerende goederen door een schenking of verkoop of een gelijkaardige transactie tijdens de voorafgaande tien jaar wordt in sommige bestaansmiddelentoetsen beschouwd als een inkomst.

We zetten de verschillende opties, waarbij combinaties van twee verschillende opties zoals de laatste en voorlaatste optie mogelijk zijn, nog even op een rijtje:

- **Roerende inkomsten die in belastingen worden aangegeven (vb. IVT)**
- **Alle roerende inkomsten, ongeacht of deze in belastingen worden aangegeven of niet (vb. VT)**
- **Roerend vermogen (zoals tegoed op diverse financiële rekeningen) (vb. leefloon)**
- **Inkomsten uit afstand van roerende goederen (vb. leefloon)**

1.2.2. Inkomsten uit onroerend vermogen

Verschiedende middelentoetsen baseren zich voor wat de onroerende inkomsten betreft op gegevens uit de personenbelasting. Die gegevens zijn onvolledig. Zo dient de waarde van de eigen woning waarvoor een lening werd aangegaan vanaf 1 januari 2015 niet te worden aangegeven. Voor de onroerende goederen die wel aangegeven moeten worden, wordt meestal het kadastraal inkomen opgevraagd, een bedrag dat vaak niet meer representatief is¹. Andere middelentoetsen zullen alle onroerende inkomsten in rekening brengen, ongeacht of deze

---

¹ In tegenstelling tot het roerend vermogen wordt het onroerend vermogen in België wel centraal geregistreerd in het kadaster van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de FOD Financiën. In dit kadaster wordt voor alle onroerende goederen het kadastraal inkomen (KI) bijgehouden, zijnde "het gemiddeld normaal netto-inkomen van één jaar". Het KI is echter geen perfecte maat voor het actuele onroerend inkomen aangezien dit gebaseerd is op schattingen uitgevoerd in 1975, waardoor ze dus niet meer representatief zijn voor de huidige huurmarkt.

aangegeven moeten worden in de personenbelasting of niet. Meestal wordt dan opnieuw rekening gehouden met het kadastraal inkomen, maar OCMW-medewerkers kunnen voor de toekenning van het leefloon ook gebruik maken van de bruto huurprijs. Dat is het geval indien de bruto huur die een aanvrager ontvangt voor een onroerend goed dat hij in volle eigendom of vruchtgebruik bezit en verhuurt hoger ligt dan de onroerende inkomsten die berekend worden op basis van het kadastraal inkomen. Ook de afstand van onroerende goederen door een schenking of verkoop of een gelijkaardige transactie tijdens de voorafgaande tien jaar wordt in sommige bestaansmiddelenstoetsen beschouwd als een inkomst.

Ook hier zetten we de verschillende opties, waarbij combinaties van twee verschillende opties zoals de laatste en voorlaatste optie mogelijk zijn, nog even op een rijtje:

- **Onroerende inkomsten die in de personenbelasting worden aangegeven (vb. IVT)**
- **Alle onroerende inkomsten, ongeacht of deze in de personenbelasting worden aangegeven of niet (vb. VT)**
- **Bruto huurprijzen (vb. leefloon)**
- **Inkomsten uit afstand van onroerende goederen (vb. leefloon)**

De onderliggende vraag is dus steeds welke optie het meest wenselijk is om te komen tot een rechtvaardige bestaansmiddelenstoets. Moet er rekening gehouden worden met vermogen waarvan er recent afstand werd gedaan? Wat met spaargelden: moeten er limieten gelden in de mate waarin deze in rekening gebracht worden? Moet het bezit van een eigen woonhuis in rekening worden gebracht? En wat met het bezit van opbrengstwoningen?

1.3. Socialezekerheidsuitkeringen en bijstandsuitkeringen

Socialezekerheidsuitkeringen zoals de rust- en overlevingspensioenen, de werkloosheidsuitkeringen, de uitkeringen voor ziekte en invaliditeit, de uitkeringen voor arbeidsongevallen en beroepsziekten worden, met uitzondering van de gezinsbijslagen, **doorgaans in rekening gebracht** bij de bestudeerde bestaansmiddelenstoetsen.

Bijstandsuitkeringen worden doorgaans niet mee opgenomen in de bestudeerde bestaansmiddelenstoetsen, behalve dan bij de berekening van het leefloon. Het buiten beschouwing laten van bijstandsuitkeringen kan tot onrechtvaardigheden leiden. Indien een persoon met een zeer laag arbeidsinkomen samenwoont met iemand met een belastbaar vervangingsinkomen (zoals een invaliditeitsuitkering), dan komt het belastbaar gezinsinkomen mogelijk boven een gegeven inkomensplafond uit. Als diezelfde persoon samenwoont met iemand met een niet-belastbaar vervangingsinkomen (zoals een inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT)), dan blijft het belastbare gezinsinkomen mogelijk onder het gegeven inkomensplafond.

1.4. Onderhoudsgelden

Ook voor wat de opname van betaalde en ontvangen onderhoudsgelden bij bestaansmiddelenstoetsen betreft, bestaan er verschillen. Sommige bestaansmiddelenstoetsen zullen **ontvangen onderhoudsgelden altijd in rekening brengen, andere zullen ze enkel opnemen**

indien ze ontvangen zijn van ex-partners. In nog andere gevallen zullen **onderhoudsgelden niet opgenomen worden indien ze ten gunste zijn van kinderen ten laste.**

Betaalde onderhoudsgelden worden, behalve bij de IGO, **doorgaans in rekening gebracht** zodat de middelentoets de draagkracht van de gezinnen beter reflecteren.

2. WIENS MIDDELEN WORDEN MEE IN REKENING GEBRACHT?

Een rechtvaardige middelentoets dient de draagkracht én de behoeften van een huishouden correct in kaart te brengen door rekening te houden met de samenstelling van het gezin en de inkomsten die de verschillende huishoudleden bijdragen.

Een eerste vraag is uit welke personen een gezin bestaat. Vaak worden rechthebbenden ingedeeld in drie gezinscategorieën: personen met gezinslast, alleenstaanden en samenwonenden. Het uitkeringsbedrag kan dan ook verschillen van categorie tot categorie. Of er wordt een onderscheid gemaakt tussen het gezin – bestaande uit een gezinshoofd en zijn/haar partner met eventueel kinderen ten laste – en het rijksregistergezin – waarmee alle personen bedoeld worden die op eenzelfde adres gedomicilieerd zijn. Voor verschillende uitkeringen en maatregelen worden andere definities gehanteerd, met onduidelijkheid en rechtsonzekerheid tot gevolg.

Via het Rijksregister kan nagegaan worden welke personen op hetzelfde adres gedomicilieerd zijn, maar dit geeft niet noodzakelijk een correct beeld van wie bijdraagt tot de draagkracht van het gezin. Bovendien zijn Rijksregistergegevens niet altijd actueel. Daarom worden in het kader van middelentoetsen de Rijksregistergegevens doorgaans vooral ter controle gebruikt. De feitelijke gezinssituatie – wie draagt effectief bij tot de draagkracht van de aanvrager – wordt dan via aanvraagformulieren of sociaal onderzoek onderzocht.

Veelal wordt bovendien ervan uitgegaan dat iedereen die onder hetzelfde dak woont, bijdraagt aan het huishouden, waardoor samenwonenden bijvoorbeeld een lagere werkloosheidsuitkering krijgen dan alleenstaanden, los van de inkomsten van de samenwoners.

Een tweede vraag is met wiens inkomsten men rekening houdt. Bij de bestudeerde middelentoetsen varieert deze invulling, gaande van enkel rekening houden met de inkomsten van de echtgeno(o)te of wettelijk samenwonende partner, tot het meetellen van de inkomsten van alle huishoudleden. Bij de toekenning van het leefloon en de bepaling van het bedrag ervan wordt zowel rekening gehouden met iemands gezinscategorie als met de inkomsten van diens huishouden. In andere gevallen is het recht op een tegemoetkoming niet rechtstreeks afhankelijk van het feit of iemand tot een bepaalde gezinscategorie behoort, maar wel van het inkomen op huishoudniveau.

3. REFERENTIEPERIODE

Bij de toepassing van een bestaansmiddelentoets bij een aanvraag wordt er rekening gehouden met de inkomsten in een bepaalde periode voorafgaand aan de aanvraag. Deze periode wordt de referentieperiode genoemd. Er zijn grote verschillen in referentieperiodes tussen verschillende

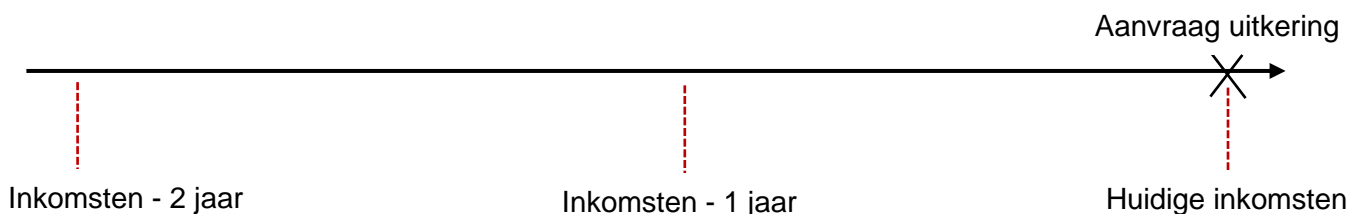

uitkeringen. Zo kan deze variëren van twee jaar voorafgaand aan de aanvraag, gebaseerd op het aanslagbiljet, tot de huidige inkomsten, gebaseerd op bankafschriften. Ook binnen eenzelfde uitkering worden soms verschillende referentieperiodes gehanteerd naargelang de categorie waartoe men behoort. Dit laatste is bijvoorbeeld het geval bij de VT.

Het voordeel van een referentieperiode van twee jaar, waarbij gewerkt wordt met fiscale data, is dat de bestaansmiddelentoets grotendeels uitgevoerd kan worden op basis van elektronische datastromen tussen de sociale instellingen. Deze bestaansmiddelentoetsen zijn daardoor administratief relatief makkelijk te beheren. Het nadeel is dat personen die met een groot inkomstenverlies geconfronteerd worden pas met vertraging recht op een uitkering verwerven tenzij er procedures worden voorzien waarbij gezinnen die plotse veranderingen kunnen aantonen, alsnog gerechtigd kunnen worden. Referentieperiodes van 1 maand voor de aanvraag bieden een oplossing voor de instabiele inkomstsituatie van vele lage inkomensgezinnen. Het nadeel hiervan is de zware administratieve last, zowel voor de bevoegde administratieve dienst als voor de aanvrager. De acties die vereist worden van de aanvrager veroorzaken een hogere non-take up.

De belangrijkste keuze hier is die tussen een referentieperiode gebaseerd op fiscale gegevens (administratieve eenvoud en de mogelijkheid tot automatisering) of op recentere gegevens (kort op de bal spelen, maar een verhoogd risico op non-take up).

Figuur: Opties referentieperiode bij bestaansmiddelentoetsen

CONCLUSIE

Van een rechtvaardige middelentoets mag je verwachten dat hij tenminste aan de volgende 4 principes voldoet: volledigheid, realiteit, actualiteit, en eenvoud. Volledigheid betreft het aantal te onderzoeken inkomenselementen en moet garanderen dat de draagkracht van een gezin zo goed mogelijk in kaart wordt gebracht zodat de steun bij echt behoeftige gezinnen terechtkomt. Het realiteitsprincipe beklemtoont de nood aan gegevens die de werkelijke omvang van een inkomen reflecteren en niet afhangen van fiscale of parafiscale regels (bv: de omvang van de beroepskosten in de belastingaangifte grotendeels bepaald door de fiscale reglementering hieromtrent). Actualiteit is belangrijk omdat de effectiviteit van armoedebestrijding uiteraard afhangt van de snelheid waarmee noden gedetecteerd kunnen worden. Eenvoud dient de toegankelijkheid en de effectieve opname van rechten. Eenvoudige middelentoetsen zijn makkelijker te begrijpen en laten zich ook beter automatiseren. Het probleem is dat deze vier principes niet makkelijk te verenigen zijn in één bestaansmiddelentoets. Bijvoorbeeld: als vereenvoudiging vooropgesteld wordt als leidend principe, dan zou een algemeen gebruik van de

belastingaangifte voor de bestaansmiddelentoets een goede zaak zijn. Maar de inkomsten die uit de belastingaangifte afgeleid kunnen worden zijn noch actueel, noch volledig. Het stakeholders-overleg kan helpen om meer inzicht te verwerven in hoe zwaar elk principe moet wegen in de vele technische keuzes die gemaakt moeten worden bij het opstellen of aanpassen van een bestaansmiddelentoets.